

KATARZYNA LEŚKIEWICZ

Prawna ochrona terminów używanych do oznaczania produktów rolnictwa ekologicznego

1. Według rozporządzenia (WE) nr 834/2007¹ informacje o produktach rolnictwa ekologicznego mogą być wyrażone słownie (np. „rolnictwo ekologiczne WE”) lub znakiem słowno-graficznym, jakim jest logo rolnictwa ekologicznego. Mogą one pojawiać się na etykiecie produktu, w reklamie, bądź dokumentacji handlowej. Warunkiem ich wykorzystania jest jednak zawsze stwierdzenie zgodności produkcji z wymogami prawnymi w tym zakresie, w przeciwnym razie bowiem dochodzi do naruszeń zasad informowania o produktach rolnictwa ekologicznego. Ochroną prawną objęte są wyłącznie informacje² zawarte w tych ozna-

¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 834/2007 z 28 czerwca 2007 r. w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych i uchylające rozporządzenie (EWG) nr 2092/91, Dz. Urz. L 189 z 20 lipca 2007 r., s. 1 (dalej: rozporządzenie nr 834/2007); rozporządzenie Komisji (WE) nr 889/2008 z 5 września 2008 r. ustanawiające szczegółowe zasady wdrażania rozporządzenia nr Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych w odniesieniu do produkcji ekologicznej, znakowania i kontroli, Dz. Urz. L 250 z 18 września w 2008 r., s. 1 (dalej: rozporządzenie nr 889/2008).

² Według art. 2 ust. 2 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przekazywania konsumentom informacji na temat żywności, COM (2008) 40 wersja ostateczna, 2008/0028 (COD), Bruksela, 30 stycznia 2008 r.: „Informacje o żywności oznaczają informacje dotyczące żywności i udostępniane konsumentowi finalnemu za pośrednictwem etykiety, innych materiałów towarzyszących lub innych środków, w tym nowoczesnych narzędzi technologicznych lub przekazu ustnego; nie obejmują one informacji handlowej zdefiniowanej w dyrektywie 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego”.

zeniach i terminach, odnoszące się do produkcji ekologicznej zgodnej z regulacją prawną³.

Rozporządzenie nr 834/2007 nakazuje zapewnienie ochrony terminów odnoszących się do metody ekologicznej produkcji w obrębie Wspólnoty, niezależnie od języka, w jakim zostały one wyrażone, jak również określa sankcje z tytułu naruszeń i nieprawidłowości w znakowaniu, reklamie i treści dokumentów handlowych⁴. Ochrona prawna realizowana jest nie tylko przez rozporządzenie nr 834/2007, lecz również przez wiele innych aktów prawnych. W tym zakresie wskazać można w szczególności ustawę z 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji⁵ czy ustawę z 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym⁶.

Należy jednak zauważyć, że rozporządzenie nr 834/2007 określa zasady odpowiedzialności karno-administracyjnej za naruszenia w ramach urzędowej kontroli żywności, natomiast przepisy ustaw o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji oraz o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym dotyczą odpowiedzialności cywilnej i karnej z tytułu określonych czynów (nieuczciwej konkurencji oraz nieuczciwych praktyk rynkowych). Reżymy odpowiedzialności na podstawie wymienionych aktów prawnych mają charakter niezależny.

Prawna problematyka ochrony określeń oznaczających produkty ekologiczne nie była dotychczas przedmiotem zainteresowania w literaturze prawa rolnego. Opracowania naukowe skupiają uwagę na zagadnieniach dotyczących oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych⁷ czy znakowania produktów genetycznie zmodyfikowanych⁸. Taki stan badań uzasadnia podjęcie rozważań na temat wyżej określonej problematyki. Za jego opracowaniem przemawiają również względy ochrony konsumentów i uczciwej konkurencji oraz względy gospodarcze.

Biorąc pod uwagę pierwsze, wskazać należy, że celem rozporządzenia nr 834/2007 jest utrzymanie zaufania konsumentów do jakości produktów

³ Art. 2 lit a rozporządzenia nr 834/2007.

⁴ Pkt 23 preambuły do rozporządzenia nr 834/2007.

⁵ Tekst jedn.: Dz. U. 2003, Nr 153, poz. 1503 ze zm.

⁶ Dz. U. 2007, Nr 171, poz. 1206.

⁷ Zob. R. Taras, *Regulacje prawne dotyczące oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i artykułów rolno-spożywczych*, w: *Studia z prawa żywnościowego*, red. M. Korzycka-Iwanow, Warszawa 2007, s. 107 i n.

⁸ I. Wrześniewska-Wal, *Znakowanie żywności genetycznie zmodyfikowanej (GMO)*, w: *Studia z prawa...*, s. 149 i n.

rolnictwa ekologicznego oraz zapewnienie uczciwej konkurencji i właściwego funkcjonowania rynku produktów rolnictwa ekologicznego⁹. W świetle tych przepisów istotne jest, by informacja o produktach rolnictwa ekologicznego nie wprowadzała konsumentów w błąd, innymi słowy – by była rzetelna. Tymczasem wyniki kontroli funkcjonowania rolnictwa ekologicznego w Polsce przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli w latach 2003–2005 dostarczają przykładów naruszeń zasad znakowania produktów rolnictwa ekologicznego. Spośród 624 partii zbadanych produktów, których etykieta odwoływała się do ekologicznego pochodzenia, zakwestionowano 55%, w tym 42% było oznakowanych nieprawidłowo, 11, 2% opakowań posiadało oznaczenie wprowadzające w błąd, a 1,3% miało wady jakościowe¹⁰.

Wśród względów gospodarczych uzasadniających podjęcie niniejszych rozważań wskazać należy dynamiczny rozwój rynku produktów rolnictwa ekologicznego na świecie, w tym w Unii Europejskiej¹¹. Polski rynek produktów rolnictwa ekologicznego został oszacowany w 2007 r. na 50 mln euro. Przewiduje się, że w ciągu następnych 10 lat może on wzrosnąć dziesięciokrotnie. Żywność ekologiczną kupuje jednak tylko 7% polskich konsumentów, z tego prawie połowa kupuje produkty „ekopodobne” (tzw. zdrową żywność). Wynika to z nieświadomości konsumentów m.in. w zakresie zasad informacji o produktach rolnictwa ekologicznego¹².

Celem niniejszych rozważań jest próba odpowiedzi na pytanie, czy obowiązujące ustawodawstwo zapewnia wystarczającą ochronę terminów używanych do oznaczania produktów rolnictwa ekologicznego. Realizacji tego celu podporządkowana została struktura artykułu. Punktem wyjścia jest określenie warunków podawania informacji o produktach rolnictwa ekologicznego, a dalszy tok rozważań dotyczy natury prawnej oznaczeń produktów rolnictwa ekologicznego i konsekwencji prawnych naruszeń wspomnianych warunków, w szczególności w świetle ustaw

⁹ Pkt 3 preambuły do rozporządzenia nr 834/2007.

¹⁰ Informacja Najwyższej Izby Kontroli o wynikach kontroli funkcjonowania rolnictwa ekologicznego w Polsce, Warszawa, 24 marca 2006 r.

¹¹ W. Luczka-Bakuła, *Rynek żywności ekologicznej*, Warszawa 2007, s. 76.

¹² E. Fijałkowska, *Moda na zielone*, „Marketing & More”, z 1 listopada 2007 r., <http://www.rolnictwoekologiczne.org.pl>. Wskazuje się, że 15% badanych konsumentów nie potrafi odróżnić produktów rolnictwa ekologicznego od innych produktów żywnościowych; por. S. Zakowska-Biemans, *Ekologiczna żywność w oczach Polaków*, „Harvard Business Review Polska” 2008, grudzień, s. 24 i n. Autorka wskazuje, że przeszkodą w zwiększaniu popytu jest w szczególności mało zróżnicowany asortyment produktów rolnych pierwotnych i przetworzonych.

o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

2. Zasady podawania informacji o produktach rolnictwa ekologicznego uregulowane w rozporządzeniu nr 834/2007 dotyczą ich znakowania, reklamy i treści zawartych w dokumentach handlowych. Informacje o tych produktach – jak już wspomniano – mogą przybierać postać słowną lub graficzną. Podstawową informacją o produkcie rolnictwa ekologicznego wyrażoną słownie jest odwołanie do ekologicznej metody produkcji. W świetle rozporządzenia nr 834/2007, terminem odnoszącym się do ekologicznej metody produkcji przy znakowaniu, w materiałach reklamowych lub dokumentach handlowych, jest jakakolwiek sugestia, że taki produkt, jego składniki lub materiały paszowe zostały uzyskane zgodnie ze wspomnianym rozporządzeniem. Chodzi tu zwłaszcza o terminologię stosowaną w językach państw członkowskich Unii Europejskiej¹³ – „ekologiczny”, wyrazy pochodne, synonimy lub skróty (np. „bio”, „eko”)¹⁴.

Warunkiem stosowania terminów odnoszących się do ekologicznej metody produkcji w odniesieniu do znakowania i reklamy nieprzetworzonych produktów rolnych jest to, by były one wytworzone ze składników otrzymanych metodą ekologiczną, zgodnie z rozporządzeniem nr 834/2007. W przypadku produktów przetworzonych terminy odnoszące się do metody ekologicznej można stosować w opisie handlowym lub w wykazie składników. Odwołanie się do metody ekologicznej w opisie handlowym możliwe jest wyłącznie wtedy, gdy produkty zostały wytworzone zgodnie z ogólnymi zasadami przetwarzania produktów i co najmniej 95% masy ich składników stanowią składniki ekologiczne¹⁵.

W wykazie składników produktów przetworzonych można stosować terminy odwołujące się do ekologicznej metody produkcji w dwóch sytuacjach. Po pierwsze – informacja o metodzie ekologicznej produkcji odnosi się wyłącznie do wykazu składników tej żywności pod warunkiem,

¹³ Załącznik do rozporządzenia nr 834/2007.

¹⁴ Por. Wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości w sprawie C-107/04 z 14 lipca 2005 r., w którym Trybunał zinterpretował art. 2 rozporządzenia nr 2092/91 w brzmieniu nadanym mu przez rozporządzenie Rady (WE) nr 392/2004 z 24 lutego 2004 r., uznając, że regulacja ta zakazuje stosowania na etykietce, w materiałach reklamowych lub dokumentach handlowych oznaczenia „biologico” lub przedrostka „bio” produktów nie pochodzących z produkcji ekologicznej.

¹⁵ Art. 23 ust. 4 lit. a rozporządzenia nr 834/2007.

że spełnia ona wymagania art. 19 rozporządzenia nr 834/2007; po drugie – możliwe jest odwołanie do ekologicznej metody produkcji w wykazie składników żywności przetworzonej i w tym samym polu widzenia co opis handlowy, jednakże pod warunkiem, że głównym składnikiem są produkty myślistwa lub rybactwa, zawiera ona inne – tylko ekologiczne – składniki pochodzenia rolniczego i spełnia wymagania określone w art. 19 rozporządzenia nr 834/2007¹⁶.

W sytuacjach opisanych powyżej odniesienia do ekologicznej metody produkcji mogą występować wyłącznie w powiązaniu ze składnikami ekologicznymi, gdy w wykazie składników podany jest ich łączny udział procentowy w stosunku do całkowitej ilości składników. Terminy odwołujące się do metody ekologicznej produkcji, dane procentowe i inne informacje słowne znajdujące się w wykazie składników powinny mieć ten sam kolor, rozmiar i rodzaj czcionki.

Informacja o produkcji rolnictwa ekologicznego może być wyrażona w znaku słowno-graficznym, jakim jest wspólnotowe logo rolnictwa ekologicznego¹⁷. Elementem graficznym logo jest jego struktura, kolorystyka, a elementem słownym jest informacja „rolnictwo ekologiczne”. Według rozporządzenia nr 834/2007, stosowanie wspólnotowego logo rolnictwa ekologicznego będzie obowiązkowe na opakowaniach żywności od 1 lipca 2010 r.¹⁸ W każdym przypadku, gdy na opakowaniu produktu występuje odwołanie do ekologicznej metody produkcji za pośrednictwem wspólnotowego logo rolnictwa ekologicznego, obowiązkowe jest podanie miejsca, w którym wyprodukowano nieprzetworzone produkty rolne, z których wytworzono produkt końcowy. W takich przypadkach rozporządzenie nr 834/2007 określa wyrażenia, które powinny się znaleźć na opakowaniu produktu: „rolnictwo UE” (gdy surowiec rolniczy wyprodukowano w UE), „rolnictwo spoza UE” (gdy surowiec rolniczy wyprodukowano w krajach trzecich), „rolnictwo UE/spoza UE” (gdy część surowców wyprodukowano we Wspólnocie, a część w kraju trzecim)¹⁹. Według wspomnianych przepisów możliwe jest podanie na opakowaniu jedynie nazwy kraju w celu uzupełnienia bądź zastąpienia wymienionych oznaczeń, gdy wszystkie

¹⁶ W zakresie określonym w art. 23 ust. 4 lit. c rozporządzenia nr 834/2007.

¹⁷ Art. 25 rozporządzenia nr 834/2007.

¹⁸ Rozporządzenie Rady (WE) nr 967/2008 z 29 września 2008 r. zmieniające rozporządzenie WE nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej i znakowania produktów ekologicznych, Dz. Urz. UE L 264, z 3 października 2008 r., s. 1.

¹⁹ Art. 24 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 834/2007.

surowce, z których wytworzono produkt, zostały wyprodukowane w tym kraju. Stosowanie wspólnotowego logo rolnictwa ekologicznego oraz oznaczeń jest fakultatywne dla produktów importowanych z państw trzecich. Jeżeli jednak produkt opatrzony jest wspólnotowym logo, to obowiązkowe jest wskazanie miejsca pochodzenia produktu.

W świetle rozporządzenia nr 834/2007 można wyróżnić oznaczenia obowiązkowe i fakultatywne produktów rolnictwa ekologicznego. Wśród obowiązkowych oznaczeń tych produktów rozporządzenie wymienia dane dotyczące organu kontrolującego lub wydającego certyfikat podmiotowi gospodarczemu, który ostatnio wykonał dany produkt lub przeprowadził działanie przygotowawcze, jak również wspólnotowe logo rolnictwa ekologicznego w zakresie produktów paczkowanych oraz w przypadkach określonych powyżej.

Obowiązki informacyjne przy znakowaniu, reklamie i w dokumentacji handlowej produktów rolnictwa ekologicznego dotyczą również zagadnień zawartości organizmów genetycznie modyfikowanych²⁰ w tych produktach. Według rozporządzenia nr 834/2007, odwołanie do ekologicznej metody produkcji produktów rolnictwa ekologicznego jest zakazane, gdy produkt podlega znakowaniu GMO, to znaczy: zawiera GMO, składa się z GMO lub został wyprodukowany z GMO zgodnie z właściwymi przepisami. Jest to uzasadnione zakazem stosowania GMO w produkcji ekologicznej. Należy jednak wskazać, że śladowe ilości GMO w produkcie (do poziomu zawartości 0,9%) nie podlegają obowiązkowi oznakowania i takie reguły znajdują zastosowanie również w odniesieniu do produktów rolnictwa ekologicznego²¹.

Rozporządzenie nr 834/2007 zakazuje odwoływania się w formie słownej i graficznej – w znakowaniu, reklamie i dokumentach handlowych produktów, które nie spełniają wymagań nim określonych – do terminów słownych i terminów graficznych dotyczących metody ekologicznej produkcji. Ponadto zakazane jest stosowanie w znakach towarowych, praktykach znakowania i reklamy produktów terminów sugerujących zgodność produktu z przepisami dotyczącymi ekologicznej metody produkcji, które mogą wprowadzać w błąd konsumentów lub użytkowników²². Każde nieuprawnione odwołanie do ekologicznej metody produkcji w formie

²⁰ Dalej: GMO.

²¹ Zob. bliżej K. Leśkiewicz, *Prawne aspekty koegzystencji upraw konwencjonalnych, ekologicznych oraz genetycznie modyfikowanych*, „Przegląd Prawa Rolnego” 2007, nr 2, s. 93 i n.

²² Art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 834/2007.

słownej lub graficznej na etykiecie produktu, który nie spełnia wymagań rozporządzeń nr 834/2007 i nr 889/2008, stanowi „naruszenie” wspomnianego zakazu.

3. Aby określić naturę prawną logo rolnictwa ekologicznego, zasadne wydaje się porównanie go z występującymi w obowiązującym ustawodawstwie znakami słowno-graficznymi i wskazanie ewentualnych podobieństw lub różnic. Warto tu zwrócić uwagę, że zwrot „rolnictwo ekologiczne” w logo rolnictwa ekologicznego, który może być stosowany odpowiednio we wszystkich językach krajów członkowskich Wspólnoty, odnosi się do rolnictwa i do jego ekologicznego charakteru. Niemniej jednak przepisy rozporządzenia nr 834/2007 dopuszczają jego stosowanie także w oznaczeniach przetworzonych produktów rolnictwa ekologicznego, jeśli wszystkie lub niemal wszystkie składniki pochodzenia rolniczego są ekologiczne. W tym miejscu może pojawić się wątpliwość, czy takie rozwiązanie prawne odpowiada zasadzie rzetelności informacji, jakiej podlega znakowanie produktów rolnictwa ekologicznego.

Przyrównując logo rolnictwa ekologicznego do znaku towarowego w rozumieniu ustawy z 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej²³, można powiedzieć, że logo rolnictwa ekologicznego nie ma znamion znaku towarowego, a w szczególności nie można przypisać mu funkcji dystynktywnej pozwalającej odróżnić w obrocie towar jednego przedsiębiorstwa od towaru tego samego rodzaju wyprodukowanego przez inne przedsiębiorstwo²⁴. Brak mu zatem charakteru indywidualizującego przedsiębiorstwo. Nie udziela się praw ochronnych na oznaczenia, które nie mogą być znakiem towarowym lub które nie mają dostatecznych znamion odróżniających. W konsekwencji dyskusja na temat ewentualnego udzielenia prawa ochronnego na taki znak na podstawie przepisów prawa własności przemysłowej jest bezprzedmiotowa. Zanim udzieli się prawa ochronnego, należy wprawdzie zbadać, czy dane oznaczenie może być w ogóle znakiem towarowym w świetle obowiązujących przepisów²⁵, przy czym nie chodzi tu o oznaczenia nazw pochodzenia czy oznaczenia geograficzne²⁶,

²³ Art. 120 ustawy z 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej, tekst jedn.: Dz. U. 2003, Nr 119, poz. 1117 ze zm.

²⁴ Por. A. Szewc, G. Czyż, *Zarys prawa. Prawo własności przemysłowej*, Warszawa 2003, s. 94 i n.

²⁵ Por. wyrok z 31 października 2006 r. Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie, VI SA/Wa 1420/06, Lex nr 264575.

²⁶ Zob. art. 2 ust. 1 rozporządzenia nr 510/2006.

które można stosować wyłącznie wtedy, gdy produkt został wytworzony w określonym miejscu, z którym związane są jego cechy. Cechy produktu rolnictwa ekologicznego są wynikiem zastosowania szczególnej metody produkcji (ekologicznej), a nie prowadzenia produkcji w określonym miejscu²⁷. Według ustawy – Prawo własności przemysłowej, dostatecznych znamion odróżniających nie posiadają również oznaczenia, które składają się wyłącznie z elementów, które w obrocie mogą służyć do wskazania rodzaju towaru, jakości i sposobu wytwarzania²⁸. Wszystko to nie oznacza, że logo rolnictwa ekologicznego nie wpisuje się w wartość składników przedsiębiorstwa, wręcz przeciwnie – można uznać, że tworzy swoistą „wartość dodaną” danego przedsiębiorstwa.

Logo rolnictwa ekologicznego zdaje się wykazywać największe podobieństwo do wspólnego towarowego znaku gwarancyjnego znanego prawu własności przemysłowej. Przypomnieć można, że za taki znak uważa się – w świetle wspomnianych przepisów – znak, którym wolno posługiwać się przedsiębiorcom stosującym się do zasad ustalonych w regulaminie znaku przyjętym przez uprawnioną organizację (posiadającą osobowość prawną) i podlegającym w tym zakresie jej kontroli, przy czym sama organizacja nie używa znaku²⁹. Istotne jest także, że „uprawniona organizacja” nie może bez ważnych powodów odmówić prawa używania znaku przedsiębiorcom, którzy spełniają kryteria określone w regulaminie znaku³⁰. Także logo rolnictwa ekologicznego „przynależy” do Wspólnoty, „udostępniane” zaś jest wszystkim podmiotom gospodarczym produkującym produkty rolnictwa ekologicznego zgodnie z wymaganiami prawnymi; nie można również odmówić prawa do korzystania z logo rolnictwa ekologicznego podmiotom uprawnionym.

Ciekawe porównanie znaku towarowego „Ekoland” ze wspólnym znakiem gwarancyjnym poczynił w jednym z orzeczeń Naczelny Sąd Administracyjny. Znak ten stanowił nazwę Stowarzyszenia i dotyczył ekologicznej jakości produktów rolnych przed wejściem w życie przepisów dotyczących stosowania wspólnotowego logo rolnictwa ekologicznego³¹.

²⁷ Wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego z 12 maja 2004 r., II S.A. 1164/02, niepublikowany, którego fragmenty opublikowane zostały w: *Własność przemysłowa. Orzecznictwo sądów administracyjnych*, red. A. Kisielewicz, Warszawa 2007, s. 234 i n.

²⁸ Art. 129 ust. 2 pkt 2 ustawy – Prawo własności przemysłowej.

²⁹ Art. 137 ust. 1 tejże ustawy.

³⁰ Art. 137 ust. 2 ustawy – Prawo własności przemysłowej.

³¹ Zob. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 2 czerwca 2003 r., II S.A. 309/02, *Lex Polonica*. Spór, jaki toczył się przed polskim Urzędem Patentowym pomiędzy Stowarzyszeniem Producentów Żywności Metodami Ekologicznymi „Ekoland” a „Ekoland” spółką

NSA wyraził m.in. pogląd w zakresie kwalifikacji prawnej znaku „Ekoland”. Stowarzyszenie starało się o unieważnienie prawa z rejestracji znaku towarowego słowno-graficznego udzielonego na rzecz innego podmiotu, zarzucając mu brak odróżniającego charakteru oznaczenia od znaku stosowanego przez Stowarzyszenie dla oznaczania ekologicznych produktów rolnych. Kluczowy argument Stowarzyszenia, którego Urząd Patentowy nie podzielił, oparty był na twierdzeniu o powszechnej znajomości znaku „Ekoland” jako akcentującego ekologiczne właściwości produktów. Urząd stwierdził, że skoro znaku „Ekoland” nie można przypisać konkretnemu producentowi, to nie można uznać jego powszechności, a ponadto wskazał, że w obrocie gospodarczym występuje wiele oznaczeń odwołujących się do środowiska naturalnego, zdrowej żywności, ekologii lub czystości biologicznej produktu. Stanowisko to obrazuje stan, jaki istniał w polskiej rzeczywistości gospodarczej w zakresie oznaczeń produktów w latach dziewięćdziesiątych XX w. W świetle obowiązujących przepisów, oznaczenia odwołujące się do ekologicznej metody produkcji, w przypadku gdy produkt nie spełnia wymagań prawnych, były bezprawne.

W skardze do Naczelnego Sądu Administracyjnego wspomniane Stowarzyszenie wywodziło, że producenci żywności, którzy uzyskali prawo oznaczania swoich produktów znakiem towarowym „Ekoland”, są kontrolowani w zakresie jakości ekologicznej produkowanej żywności. Naczelny Sąd Administracyjny nie podzielił jednak stanowiska Urzędu Patentowego, wskazując, że Urząd nie dostrzegł w znaku Stowarzyszenia charakteru odpowiadającego kryterium wspólnego znaku towarowego gwarancyjnego, który w swym założeniu stosowany jest dla oznaczania towarów innych przedsiębiorców, stosujących się do regulaminu znaku przyjętego przez uprawnioną organizację i podlegających w tym zakresie jej kontroli. Fakt nieoznaczania znakiem „Ekoland” własnych towarów (lecz używanie go przez inne podmioty przynależne do organizacji) nie mógł, zdaniem Sądu, być podstawą odmowy uznania powszechności takiego znaku, podobnie jak nie mogła stanowić ku temu podstawy niemożliwość przypisania tego znaku konkretnemu producentowi. O powszechnej znajomości danego znaku – zdaniem Sądu – świadczyć mogła intensywność jego używania w obrocie oraz reklama w środkach masowego przekazu. Znak

z o.o., dotyczył kwestii, czy dla uznania znaku towarowego (usługowego) za powszechnie znany w rozumieniu art. 9 ust. 1 pkt 2 ustawy z 31 stycznia 1985 r. o znakach towarowych (Dz. U. 1985, Nr 5, poz. 17 ze zm.; ustawa została uchylona 22 sierpnia 2001 r. przez ustawę – Prawo własności przemysłowej) wystarczająca była znajomość znaku przez odpowiednio znaczący krąg odbiorców towarów oznaczonych takim znakiem.

wywoływał u osób mających z nim styczność wyobrażenie o jakości towaru – w tym wypadku produktu rolnictwa ekologicznego – stąd pełnił on nie tylko „funkcję odróżniającą”, lecz również „jakościową”.

Stwierdzić należy, że brakuje argumentów za uożsamianiem natury wspólnotowego logo rolnictwa ekologicznego z naturą wspólnego znaku towarowego gwarancyjnego (uregulowanego prawem własności przemysłowej) nie tylko ze względu na to, że trudno w nim dopatrzeć się w ogóle znaku towarowego, ale przede wszystkim ze względu na jego publiczno-prawny charakter. W świetle powyższych rozważań można jednak powiedzieć, że uprawnienie do posługiwania się wspólnotowym logo rolnictwa ekologicznego ma charakter *sui generis*. Prawo to dotyczy ochrony jakości produktów rolnictwa ekologicznego, którą można określić zarówno w sposób pozytywny, jak i negatywny. W sensie pozytywnym jest to prawo do publicznej „manifestacji” w postaci słowno-graficznej (logo) szczególnych właściwości produktów rolnictwa ekologicznego w obrocie gospodarczym, natomiast w sensie negatywnym oznacza wyłączość stosowania tego znaku usankcjonowaną przepisami prawa wspólnotowego, przy czym owa wyłączość służy określonej kategorii podmiotów, które spełniły wszystkie warunki prawne uzasadniające stosowanie logo. Ochrona prawna wspólnotowego logo rolnictwa ekologicznego nie jest zatem uzależniona od jego urzędowej rejestracji, lecz „płyynie” prosto z przepisów natury publicznoprawnej.

Ciekawe z punktu widzenia niniejszych rozważań jest również określenie źródła tego prawa. Rozporządzenie nr 834/2007 uzależnia możliwość korzystania z logo od pomyślnych wyników kontroli i certyfikacji gospodarstwa. Oznacza to, że prawo do posługiwania się logo rolnictwa ekologicznego służy – co prawda – *ex lege*, jednakże dopiero od momentu spełnienia wszystkich warunków prawnych. Potwierdzeniem tego jest decyzja jednostki certyfikującej o przyznaniu świadectwa zgodności (certyfikatu zgodności). Trzeba jednak sprecyzować, że uprawnienie do posługiwania się logo rolnictwa ekologicznego może posiadać nieograniczona liczba podmiotów gospodarczych, które uzyskały wspomnianą decyzję³². Z kolei utrata prawa do korzystania z logo rolnictwa ekologicznego następuje w normatywnie określonych okolicznościach, tj. np. po upływie okresu ważności świadectwa zgodności, na jaki zostało ono wydane, lub w przypadku stwierdzenia nieważności decyzji o wydaniu świadectwa zgodności. Logo rolnictwa ekologicznego potwierdza zgodność

³² Por. A. Szewc, G. Czyż, op. cit., s. 131.

jakości oznaczonego nim produktu z wymaganiami prawnymi i tym samym informuje o tej jakości. Należy zatem zarówno do „oznaczeń informujących”³³, jak i „gwarancyjnych”.

4. Naruszenie zakazu wprowadzania w błąd określonego w art. 23 ust. 2 rozporządzenia nr 834/2007 dotyczącego terminów podawanych w znakach towarowych, praktykach znakowania i reklamie produktów rolnictwa ekologicznego może być kwalifikowane według przepisów ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym jako „praktyka rynkowa wprowadzająca w błąd”³⁴. Ustawa wymienia w art. 5 ust. 2 przykłady takich praktyk: „rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji” i „rozpowszechnianie prawdziwych informacji w sposób mogący wprowadzać w błąd”.

Według wspomnianej ustawy, wprowadzenie w błąd może dotyczyć m.in. „istnienia produktu, jego rodzaju lub dostępności, cech produktu, a w szczególności jego pochodzenia geograficznego lub handlowego, ilości, jakości, sposobu wykonania, składników, daty produkcji, przydatności, możliwości i spodziewanych wyników zastosowania produktu, wyposażenia dodatkowego, testów i wyników badań lub kontroli przeprowadzanych na produkcie, zezwoleń, nagród lub wyróżnień uzyskanych przez produkt, ryzyka i korzyści związanych z produktem”. Niewątpliwie każdy z wymienionych przykładów może odnosić się do wprowadzenia w błąd w przypadkach, gdy informacja podawana na etykiecie produktu sugeruje, że został on wytworzony metodą ekologiczną, podczas gdy w rzeczywistości nie spełnia wymogów rozporządzeń nr 834/2007 i nr 889/2008. Szczególnym przypadkiem naruszenia zakazu wprowadzania w błąd określonego przepisami rozporządzenia nr 834/2007 może być podanie nieprawdziwej informacji o posiadaniu certyfikatu zgodności rolnictwa ekologicznego, co w świetle ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym stanowi „nieuczciwą praktykę wprowadzającą w błąd” i może być tak traktowane „w każdych okolicznościach”³⁵.

Wydaje się, że przepisy ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym pozwalają zapewnić rzetelną informację o produktach rolnictwa ekologicznego. Umożliwiają one uznanie danego przypadku za nieuczciwą praktykę rynkową nawet wtedy, gdy zagrożenie wpro-

³³ Por. M. Kępiński, I. Wiszniewska, w: *Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Komentarz*, red. J. Szwaia, Warszawa 2006, s. 377.

³⁴ Art. 5 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

³⁵ Art. 7 pkt 2 teje ustawy.

wadzenia w błąd ma charakter potencjalny w stosunku do „przeciętnego konsumenta”, a nie tylko rzeczywisty. Przy czym wprowadzenie w błąd przez praktykę rynkową, będącą działaniem lub zaniechaniem, zawsze zmierza do wywołania u konsumenta mylnego wyobrażenia o rzeczywistości i wpływa na jego decyzję rynkową, której ten by nie podjął, gdyby owa praktyka nie zaistniała.

Właściwie do wprowadzenia w błąd może dojść w każdym przypadku, gdy następuje proces komunikacji oparty na przekazie informacji. Wskazuje się, że pojęcia „informacja” i „komunikacja” stosowane są zamiennie, oraz że termin „informacja” dotyczy porozumiewania się, a ściślej „każdego czynnika, dzięki któremu obiekt odbierający może polepszyć swoją znajomość otoczenia i sprawniej przeprowadzić celowe działanie”³⁶.

Aby naruszenie zasad podawania informacji o produktach rolnictwa ekologicznego mogło podlegać ocenie pod kątem naruszenia zakazu praktyk wprowadzających w błąd, pojęcie informacji o produktach rolnictwa ekologicznego i formy jej przekazu należy rozumieć szeroko. Wydaje się, że właściwą wskazówką w tym względzie może być wspomniana definicja informacji o żywności. Przyjęcie, że każda forma przekazu informacji o produktach rolnictwa ekologicznego zawierająca treści niezgodne z przepisami wspólnotowych rozporządzeń dotyczących produkcji ekologicznej może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową, odpowiada celom tych regulacji.

5. Regulacją ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji objęte są nie tylko znaki towarowe (zarejestrowane lub nie), lecz także wszelkie inne oznaczenia charakteryzujące produkt. Aby dany przypadek można było analizować w kontekście tych przepisów, wystarczy, że fałszywe oznaczenie produktu będzie podobne do prawdziwego czy to pod względem kolorystyki, czy nazwy przedsiębiorstwa (np. oznaczenie zawierające wskazanie nazwy przedsiębiorstwa jednostki certyfikującej)³⁷.

Jeśli chodzi o rozporządzenia nr 834/2007 i nr 889/2008, wskazać należy, że stosowanie przewidzianych w nich sankcji może być następstwem naruszeń i nieprawidłowości, o których mowa w tych przepisach. Nieprawidłowości bądź naruszenia określone w rozporządzeniu nr 834/2007

³⁶ Bliżej zob. M. Sieradzka, *Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Komentarz*, Oficyna, 2008, LEX.

³⁷ E. Nowińska, M. du Vall, *Komentarz do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji*, Warszawa 2006, s. 109 i n.

mogą polegać na łamaniu zasad produkcji ekologicznej lub zasad znakowania tych produktów. W przypadkach naruszeń zasad produkcji ekologicznej produkt nie może zostać oznaczony informacją o ekologicznej metodzie produkcji ani słownie, ani graficznie. W przeciwnym razie dojdzie do naruszenia zakazu stosowania odwołań do ekologicznej metody produkcji w informacji o produktach niewytworzonych zgodnie z wymogami prawnymi.

Rozporządzenie nr 834/2007 odróżnia naruszenia „poważne” od „naruszeń o skutku długotrwałym”, przy czym nie definiuje tych pojęć, co w praktyce może powodować trudności interpretacyjne. Natomiast wyjaśnienie pojęć „poważne naruszenie” i „naruszenie o skutku długotrwałym” jest istotne w kontekście zasady proporcjonalności stosowanych „sankcji” do stopnia naruszenia³⁸. W zakresie nieprawidłowości dotyczących metody ekologicznej wspomniane rozporządzenie nakazuje organom kontrolnym bądź jednostkom certyfikującym zapewnienie, by na etykietach wszystkich partii towarów lub serii produkcyjnej, czy w ich reklamie, nie umieszczano żadnego odniesienia do ekologicznej metody produkcji. Natomiast w przypadku „poważnego naruszenia” lub „naruszenia o skutku długotrwałym” organ kontrolny lub jednostka certyfikująca ma obowiązek zakazania obrotu produktami rolnictwa ekologicznego z odwołaniem do ekologicznej metody produkcji w znakowaniu, reklamie i dokumentach handlowych produktów (wówczas konieczne jest uzgodnienie tej kwestii z „właściwym organem”)³⁹.

Wspomniane naruszenia zasad podawania informacji o produktach rolnictwa ekologicznego w znakowaniu, reklamie bądź w dokumentacji handlowej analizować można w kontekście ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. Należy jednak zauważyć, że przepisy tej ustawy nie ustanawiają odrębnej kategorii czynu nieuczciwej konkurencji dotyczących oznaczeń produktów rolnictwa ekologicznego, analogicznie jak w odniesieniu do chronionych oznaczeń geograficznych i chronionych nazw pochodzenia⁴⁰. Dlatego kwalifikacji prawnej naruszeń lub nieprawidłowości w zakresie podawania informacji o produktach rolnictwa ekologicznego dokonywać należy w szczególności na podstawie art. 10, art. 16 i art. 3 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. W świetle art. 10 ust. 1 wspomnianej ustawy, rozważać można, czy informacja zawarta w ozna-

³⁸ Art. 30 rozporządzenia nr 834/2007.

³⁹ Art. 30 rozporządzenia nr 834/2007.

⁴⁰ Art. 8 i 9 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

czeniu produktów rolnictwa ekologicznego może wprowadzić nabywców w błąd co do pochodzenia produktu (w szczególności gdy na opakowaniu produktu występuje wspólnotowe logo rolnictwa ekologicznego lub oznaczono miejsce jego pochodzenia), a przede wszystkim, czy wprowadzenie w błąd dotyczy informacji o jakości czy sposobie wytworzenia produktu (tudzież o metodzie ekologicznej). Regulacji art. 10 ust. 2 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji podlegać będzie natomiast wprowadzenie do obrotu produktów z oznaczeniem wprowadzającym w błąd.

Okoliczności określone w dyspozycji przepisu art. 10 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji nie stanowią wyłącznego katalogu naruszeń, do jakich można ewentualnie przyporządkować naruszenia i nieprawidłowości dotyczące podawania informacji o produktach rolnictwa ekologicznego. Przypadki te nie obejmują bowiem reklamy produktów rolnictwa ekologicznego. Przepisom tej ustawy (art. 16) podlegać jednak będą wszelkie przekazy informacji o produkcie rolnictwa ekologicznego będące reklamą, w szczególności te, które są sprzeczne z przepisami prawa lub dobrymi obyczajami, uchybiają godności człowieka bądź wprowadzają „klienta” w błąd, mogąc przez to wpływać na jego decyzję o nabyciu produktu. Oceniając, czy przekaz reklamowy stanowiący naruszenie lub nieprawidłowość może być kwalifikowane jako czyn nieuczciwej konkurencji polegający na wprowadzeniu w błąd, należy brać pod uwagę wszystkie jej elementy, zwłaszcza dotyczące ilości, jakości, składników, sposobu wykonania itp.⁴¹ Reklama produktów rolnictwa ekologicznego może mieć także postać „reklamy porównawczej” i podlegać ocenie z punktu zgodności z dobrymi obyczajami⁴².

Wydaje się, że w pozostałych (innych niż wyżej określone) przypadkach naruszeń i nieprawidłowości w zakresie podawania informacji o produktach rolnictwa ekologicznego należy się odwołać do treści art. 3 ust. 1 i ust. 2 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, jako że te jednostki redakcyjne dotyczą zagadnień nieuregulowanych w pozostałych przepisach tej ustawy. Nie jest jednak jasne, jaka relacja zachodzi pomiędzy przepisem art. 3 ust. 1 ustawy, opisowo wyjaśniającym znaczenie czynu nieuczciwej konkurencji, a przepisami zawartymi w rozdziale 2 tej ustawy dotyczącymi konkretnych czynów nieuczciwej konkurencji. Ustalenia wymaga w szczególności kwestia, czy zakwalifikowanie nieprawidłowości (naruszeń) dotyczących podawania informacji o produktach rolnictwa

⁴¹ Art. 16 ust. 1 i 2 tejże ustawy.

⁴² Art. 16 ust. 3 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

ekologicznego do okoliczności mieszczących się w przepisach rozdziału 2 ustawy wyklucza możliwość odwoływania się do regulacji art. 3 ust. 1 tej ustawy, i odwrotnie, albo czy dla kwalifikacji danego stanu faktycznego jako czynu nieuczciwej konkurencji niezbędne jest spełnienie przesłanek zarówno z pierwszej, jak i z drugiej wspomnianej regulacji ustawy. Zagadnienia tego nie rozstrzyga orzecznictwo sądowe, gdyż prezentuje ono w tym zakresie zróżnicowane poglądy.

Według stanowiska Sądu Najwyższego, „w każdym przypadku, także w razie stosowania przepisów rozdziału 2 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, niezbędne jest wykazanie ogólnych przesłanek odpowiedzialności za czyn nieuczciwej konkurencji, które są określone w art. 3 ust. 1 ustawy”. W ocenie Sądu Najwyższego, brakuje podstaw do uznania, że pomiędzy przepisami rozdziału 2 i art. 3 ust. 1 przedmiotowej ustawy zachodzi relacja *leges speciales – lex generalis*. Sąd Najwyższy odmówił też zasadności twierdzeniu, że dopiero w przypadku braku możliwości zakwalifikowania zachowania sprawcy jako nazwanego czynu nieuczciwej konkurencji istnieje możliwość oceny tego zachowania przez pryzmat klauzuli generalnej z art. 3 ust. 1 ustawy⁴³.

Według przeciwnego poglądu, czyny polegające na „działaniu sprzecznym z prawem lub dobrymi obyczajami zagrażających bądź naruszających interes innego przedsiębiorcy lub klienta” (art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji) stanowią *lex specialis* względem czynów określonych w rozdziałach 2 i 4 oraz w art. 3 ust. 2 ustawy oraz czynów określonych w innych ustawach. W tym kontekście ocena czynów niemieszczących się w żadnej z kategorii czynów określonych w rozdziale 2 ustawy „może i powinna być prowadzona na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy”⁴⁴.

Wydaje się, że pierwsze z wyżej wymienionych orzeczeń oparte jest na „zawężającej” interpretacji przepisów ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, według której kwalifikacja prawna danego zachowania jako czynu nieuczciwej konkurencji wymaga uwzględnienia nie tylko przepisów szczegółowych wspomnianej ustawy (dotyczących konkretnych czynów nieuczciwej konkurencji), ale również przepisów ogólnie określających czyny nieuczciwej konkurencji. W przeciwnym razie sto-

⁴³ Wyrok Sądu Najwyższego z 30 maja 2006 r., I CSK 85/06, LEX nr 189860, OSP 2008, nr 5.

⁴⁴ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 24 maja 2007 r., I ACa 179/07, LEX nr 370697 i 370697.

sowanie tej ustawy do danego przypadku nie jest możliwe. Zważywszy, że ustawa ta nie określa konkretnej kategorii naruszeń dotyczących informacji o produktach rolnictwa ekologicznego, jej ochrona prawna w takich przypadkach, w świetle opinii Sądu Najwyższego, może być ograniczona.

Tymczasem nakaz zapewnienia przez państwa członkowskie ochrony informacji o produktach rolnictwa ekologicznego płynącej z prawa wspólnotowego zdaje się przesądzać o kierunku interpretacji wspomnianych przepisów ustawy w sposób zapewniający jak najszerszą ochronę informacji o tych produktach. Moim zdaniem, kierunkowi temu odpowiada pogląd, według którego ocena czynów niemieszczących się w żadnej z konkretnej kategorii czynów określonych w rozdziale 2 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji „może i powinna być prowadzona na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy”, gdyż taka wykładnia zapewnia możliwość ochrony informacji o produktach rolnictwa ekologicznego.

Poruszone zagadnienia są doniosłe, gdyż kwalifikacja prawna danego stanu faktycznego (nieprawidłowości lub naruszenia prawnych wymogów podawania informacji o produktach rolnictwa ekologicznego) jako czynu nieuczciwej konkurencji warunkuje odpowiedzialność cywilnoprawną oraz karną przewidzianą w przepisach ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. W wypadku tej pierwszej, przedsiębiorcy mogą podnosić roszczenia cywilnoprawne określone w art. 18 tej ustawy. Są to sytuacje, gdy dochodzi do „zagrożenia” bądź „naruszenia” interesu przedsiębiorcy. Natomiast odpowiedzialność karna przedsiębiorcy na podstawie przepisów ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji obejmuje takie naruszenia i nieprawidłowości w zakresie informacji o produktach rolnictwa ekologicznego (w tym reklamy), które polegają na oznaczeniu bądź braku oznaczenia produktu wbrew obowiązкови, co z kolei wprowadza w błąd „klientów” przede wszystkim co do pochodzenia produktów, ich jakości, sposobu wykonania i innych istotnych cech produktu⁴⁵. Wskazuje się jednak, że zakres odpowiedzialności karnej w stosunku do odpowiedzialności cywilnej (art. 10 ustawy) w omawianym tu zakresie został zawężony, gdyż konieczne jest wystąpienie przesłanki wprowadzenia w błąd (jest to wykroczenie „skutkowe”), natomiast przy odpowiedzialności cywilnej wystarczy sama „możliwość” wprowadzenia w błąd⁴⁶.

⁴⁵ Art. 25 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

⁴⁶ K. Korus, *Komentarz do art. 25 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji* (Dz.U.93.47.211), w: K. Korus, *Komentarz do ustawy z dnia 5 lipca 2002 r. o zmianie ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji* (Dz.U.02.126.1071), LEX/el 2002.

6. Podsumowując niniejsze rozważania, można sformułować kilka uwag końcowych.

W kontekście analizowanych w tym artykule przepisów stwierdzić trzeba, że ustawodawca chroni nie tylko przekaz zawarty na etykiecie produktów rolnictwa ekologicznego, lecz również komunikaty przekazywane w innej formie (np. zawarte w ich reklamie). Dlatego wydaje się, że nie należy ograniczać naukowej dyskusji do zagadnień znakowania produktów rolnictwa ekologicznego, lecz analizować informacje o tych produktach w szerokim znaczeniu. Taki kierunek zdaje się nieunikniony, jeśli uwzględni się również prawodawstwo Wspólnoty znajdujące się w fazie projektowania.

Wydaje się, że obowiązujące przepisy zapewniają rzetelną informację o produktach rolnictwa ekologicznego. Na takie stwierdzenie pozwala choćby fakt, że przedsiębiorcy i konsumenci mają możliwość ochrony swoich interesów na podstawie przepisów o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji czy przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Zakres ochrony określeń oznaczających produkty rolnictwa ekologicznego w świetle ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym wydaje się dostateczny. W celu wzmocnienia ochrony prawnej tych określeń w wypadku przepisów ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, można by jednak postulować uregulowanie przez ustawodawcę szczególnej kategorii czynów nieuczciwej konkurencji dotyczących naruszeń zasad informowania – analogicznie jak to uczynił ustawodawca w zakresie produktów zawierających oznaczenia pochodzenia geograficznego.

Kwestią problematyczną natomiast wdaje się dokonywanie kwalifikacji prawnej poszczególnych naruszeń zasad podawania informacji o produktach rolnictwa ekologicznego, zważywszy na to, jak zagadnienie to uregulował ustawodawca wspólnotowy. O ile nie rodzi ono większych zastrzeżeń na gruncie wspomnianych przepisów ustawowych, o tyle w świetle prawa wspólnotowego może być dyskusyjne. Niedostatkiem przepisów rozporządzenia nr 834/2007 wydaje się brak doprecyzowania terminów „naruszenie” i „nieprawidłowość”, a ich wadą – odwoływanie się do nieostrych pojęć, np. „poważne naruszenia”, co w praktyce może powodować trudności interpretacyjne, a w konsekwencji zróżnicowanej ich wykładni – prowadzić do nierównego traktowania producentów we Wspólnocie. Tymczasem ustalenia te są doniosłe szczególnie ze względu na odpowiedzialność karno-administracyjną, jaką ponoszą producenci w przypadku naruszeń.

Wydaje się jednak, że ze względu na wyartykułowaną w przepisach rozporządzenia nr 834/2007 zasadę proporcjonalności sankcji do stopnia naruszenia, do kategorii naruszeń „poważnych” można zaliczyć takie czy-

ny, które odbiorcę informacji o produkcji wprowadzają w błąd co do metody jego wytworzenia (odwołują się do ekologicznej metody produkcji, mimo że produkcja nie była zgodna z przepisami z tego zakresu). Do kategorii „naruszeń o skutku długotrwałym” może być zaliczony np. czyn polegający na wprowadzeniu do obrotu produktu niespełniającego wymagań określonych przepisami dotyczącymi metody ekologicznej produkcji z oznaczeniem właściwym rolnictwu ekologicznego. Wówczas kryterium kwalifikacji danego czynu stanowiłby etap, w jakim dane naruszenie wystąpiło (przed albo po wprowadzeniu produktów do obrotu). Naturalnie, kwestii kwalifikacji prawnej danego czynu nie sposób przesądzić *a priori*, gdyż każdy konkretny przypadek wymaga szczegółowej analizy.

LEGAL PROTECTION OF TERMS USED TO INDICATE ORGANIC AGRICULTURE PRODUCTS

Summary

In the paper, legal protection of terms used to indicate organic agriculture products is analysed in the light of two Council Regulations (EC) No 834/2007 and 889/2008, and two acts: on combating unfair competition and combating unfair market practices. An attempt to determine whether the legislator has sufficiently provided for such protection is also made.

In conclusion it is stated that although fair information on organic products is legally provided for, the protection of the terms used in the marking of those products varies. Community Regulations do not precise the "irregularities, or infringements" of the manner in which that information is to be provided. This, in turn, may lead to different interpretations of the same law, and may consequently result in unequal treatment of producers throughout the Community. Polish regulations have been found to sufficiently cater for the provision of information and the terms used to mark organic products. The existing regulations could, nevertheless, be still more effective if they contained a separate list of examples of unfair competition (i.e. infringements of the principles of providing information on organic products).

LA TUTELA GIURIDICA DEI VOCABILI UTILIZZATI NELL'ETICHETTATURA DEI PRODOTTI BIOLOGICI

Riassunto

Il saggio tratta della tutela giuridica dei vocaboli utilizzati nell'etichettatura dei prodotti biologici alla luce dei regolamenti 834/2007 e 889/2008 CE, della legge polacca sulla concorrenza sleale e della legge sulla prevenzione delle pratiche di mercato sleali. L'obiettivo delle considerazioni svolte è quello di rispondere alla domanda se tale tutela è sufficiente.

In conclusione l'Autrice afferma che il legislatore assicura una accurata informazione sui prodotti biologici, ma la tutela dei vocaboli che indicano questi prodotti è diversificata. I regolamenti comunitari non sono abbastanza precisi nel determinare le "irregolarità e violazioni" delle regole con cui le informazioni vengono date, il che può condurre ad una diversa interpretazione delle norme e ad un trattamento diversificato dei produttori nella Comunità.

Per quanto riguarda le leggi polacche, sembra che la tutela dei termini utilizzati nell'etichettatura dei prodotti biologici è sufficiente, tuttavia al fine del suo rafforzamento si potrebbe auspicare l'individuazione nella legislazione di una distinta e specifica categoria di atti di concorrenza sleale consistenti nella violazione delle regole sull'informazione sui prodotti biologici.

1. W tym miejscu należy wskazać, że w polskim prawie, jak również w prawie innych państw, nie ma jednoznacznej definicji terminu „produkt ekologiczny”. Prawo ekologiczne, używane w tym wypadku, jest rozumiane jako prawo, które reguluje i kontroluje produkcję, dystrybucję i konsumpcję żywności i produktów pochodzących z rolnictwa ekologicznego. Wskazuje na to również fakt, że w literaturze nauk prawnych, w tym również w literaturze nauk ekonomicznych, nie ma jednolitego pojęcia „produkt ekologiczny”.

Podobnie jak w przypadku „produkt ekologiczny”, w polskim prawie nie ma jednoznacznej definicji terminu „produkt ekologiczny”. Wskazuje na to również fakt, że w literaturze nauk prawnych, w tym również w literaturze nauk ekonomicznych, nie ma jednolitego pojęcia „produkt ekologiczny”. Wskazuje na to również fakt, że w literaturze nauk prawnych, w tym również w literaturze nauk ekonomicznych, nie ma jednolitego pojęcia „produkt ekologiczny”.

W przedmiotowym przypadku, w polskim prawie, jak również w prawie innych państw, nie ma jednoznacznej definicji terminu „produkt ekologiczny”. Wskazuje na to również fakt, że w literaturze nauk prawnych, w tym również w literaturze nauk ekonomicznych, nie ma jednolitego pojęcia „produkt ekologiczny”.

1. Wskazuje na to również fakt, że w literaturze nauk prawnych, w tym również w literaturze nauk ekonomicznych, nie ma jednolitego pojęcia „produkt ekologiczny”.

2. Wskazuje na to również fakt, że w literaturze nauk prawnych, w tym również w literaturze nauk ekonomicznych, nie ma jednolitego pojęcia „produkt ekologiczny”.

3. Wskazuje na to również fakt, że w literaturze nauk prawnych, w tym również w literaturze nauk ekonomicznych, nie ma jednolitego pojęcia „produkt ekologiczny”.

4. Wskazuje na to również fakt, że w literaturze nauk prawnych, w tym również w literaturze nauk ekonomicznych, nie ma jednolitego pojęcia „produkt ekologiczny”.